

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.01.172>

JEL classification: C81, M21, P12
UDC: 657.62

Євген ІОНІН

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри обліку, аналізу і аудиту,
Донецький національний університет імені Василя Стуса, Україна
E-mail: ionin.iyy@donnu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-2903-3143
<https://publons.com/researcher/3921804/evgen-ionin/>

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

АНОТАЦІЯ

Вступ. Бухгалтерський облік як потужна інформаційна система повинна враховувати вимоги сучасності і в першу чергу стрімкий розвиток ІТ-технологій, який значно підвищує не тільки оперативність облікової роботи, але принципово розширює функціональні можливості обліково-аналітичного забезпечення всіх учасників ринкових відносин. Цифрова економіка передбачає максимальну автоматизацію бізнес-процесів, їх аналіз на рівень диджиталізації, що дає можливість визначити реальну необхідність суб'єкта господарювання щодо налаштування конкретних процесів на використання електронного формату. Використання диджитал-технологій дає можливість у реальному часі проводити аналіз бізнес-процесів, візуалізацію даних і об'єктивно обґрунтовувати можливі управлінські рішення поточного та стратегічного характеру орієнтованих на забезпечення безперервної та ефективної діяльності.

Мета роботи полягає в дослідженні можливості використання даних управлінського обліку для багатофакторного аналізу фінансових результатів, витрат на 1 грн. продукції, рентабельності та обґрунтуванні управлінських рішень для оперативного планування, бюджетування грошових потоків, внутрішнього аудиту шляхом контролю за відхиленнями на основі диджитал-технологій.

Метод (методологія). Для досягнення поставленої мети було використано загальнонаукові, статистичні методи та підходи, аналітичні процедури та інструментарій, зокрема горизонтальний та вертикальний аналіз, багатофакторний аналіз на основі наскрізної інтеграції даних управлінського обліку.

Результати. Досліджено можливість використання обмеженого об'єму інформації даних управлінського обліку для широкого спектру не тільки аналітичних досліджень, но і фінансового планування (виручка, витрати, фінансовий результат), внутрішнього аудиту (контроль за відхиленнями), кредитуванню (рух грошових потоків), оподаткуванню (стимулюванню збільшення фізичного об'єму продукції). Запропоновано впровадження в діючу аналітичну практику коефіцієнту монетизації прибутку, як індикатору «довіри» до прибутку, його збалансованості з грошовими потоками для забезпечення не тільки поточної платоспроможності, но і перспективної фінансової стійкості.

Ключові слова: багатофакторний аналіз; управлінський облік; цифрова економіка; монетизація прибутку; фінансовий результат; бізнес-процеси; рух грошей.

Вступ

Сучасний розвиток людства знаходиться на етапі четвертої промислової революції (Industry 4.0), яка передбачає максимальне поширення цифрових технологій у всіх сферах діяльності, що визначає тренд розвитку

економіки та суспільства більшості країн світу. Координацію цього напрямку в Україні здійснює Міністерство цифрової трансформації, яке відповідає за формування та реалізацію державної політики у сфері цифровізації. Реалізація цих планів дає можливість до 2024

© Євген Іонін, 2023

Отримано: 03.03.2023 р.

Рекомендовано до друку: 11.03.2023 р.

Опубліковано: 29.03.2023 р.



Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати:

Іонін Є. Обліково-аналітичне забезпечення бізнес-процесів в умовах цифрової економіки. *Економічний аналіз*. 2023. Том 33. № 1. С. 172-191. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.01.172>

року довести: 100% онлайн доступності громадян та бізнесу до послуг, залучення 6 млн. громадян до програми розвитку цифрових навичок, питома вага ІТ у ВВП країни – 10% [1].

Тренди розвитку цифровізації не пройшли повз системи бухгалтерського обліку, комп'ютеризація якого відкрила нові можливості, посилила позиції обліковців на ринку праці. Можна впевнено сказати, що доля обліковців у XXI столітті тісно пов'язана з диджитал-технологіями обробки масивів інформації (інформаційна функція обліку), можливості проводити аналіз у реальному часі (аналітична функція обліку), дієвість контролю за доцільністю та законністю здійснених операцій (контрольна функція).

Це усуває історично притаманне бухгалтерському обліку обмеження - лаг у часі між звершенням господарської операції, її документальному відображенню та прийняттю можливих управлінських рішень, тим самим підвищує їх результативність.

Питання обліково-аналітичного забезпечення управління знайшли відображення в роботах вітчизняних та зарубіжних вчених: Голова С.Ф., Друрі К., Ентоні Р., Калабухової С. В., Міддлтона Д., Мниха Є. В., Пушкара М. С., Чумаченка М. Г. та інших.

Окремим питанням обліково-аналітичної підтримки управління в умовах цифрової економіки з урахуванням макро та мікрорівнів присвячено роботи вітчизняних дослідників: Коляденко С. В., Король С. Я., Пелех У. В. та інші.

Незважаючи на це, недостатньо досліджено питання можливості наскрізного використання даних управлінського обліку для проведення аналізу, внутрішнього аудиту, фінансового планування з використанням сучасних диджитал-технологій обробки інформації, її візуалізації.

Мета статті

Мета роботи полягає в дослідженні можливості використання даних управлінського обліку для багатофакторного аналізу фінансових результатів, витрат на 1 грн. продукції, рентабельності та обґрунтуванні управлінських рішень для оперативного планування, бюджетування грошових потоків, внутрішнього аудиту шляхом контролю за

відхиленнями на основі диджитал-технологій.

Виклад основного матеріалу

Система бухгалтерського обліку адекватно реагує на зміни та тренди розвитку на макро та мікрорівнях. Процеси глобалізація економіки обумовили необхідність гармонізації та стандартизації обліку на міжнародному рівні. Стандартизація фінансової звітності є інструментом державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання [2]. Головною метою при цьому виступає запобігання розвитку чинників, що сприяють розвитку фінансової кризи. Впровадження цих стандартів активізує боротьбу з тіньовим сегментом економіки і дозволить створити умови для ліквідації наслідків кризових ситуацій.

Стрімкий розвиток ІТ-технологій значно підвищує не тільки оперативність облікової роботи, але принципово розширюють функціональні можливості обліково-аналітичного забезпечення всіх учасників ринкових відносин. Говорячи про стрімкий розвиток ІТ-технологій, слід мати на увазі не тільки широке використання спеціалізованих комп'ютерних програм, але і ІТ-платформ, хмарних технологій, форматів представлення фінансової звітності, аналізу фінансового стану у реальному часі.

Саме останнє, дає можливість усунути історично притаманні бухгалтерському обліку обмеження, розбіжність у часі між відбиттям господарських операцій та прийняттям управлінських рішень. Аналіз у реальному часі – це нові можливості завдяки використанню сучасних інформаційних систем, диджитал-технології в обліку, аналізі, аудиті та оподаткуванні, цифрових інструментів візуалізації даних та цифровізації обліку і оподаткування.

Цифрова економіка передбачає максимальну автоматизацію бізнес-процесів, їх аналіз на рівень диджиталізації, що дає можливість визначити реальну необхідність підприємства щодо налаштування конкретних процесів на використання електронного формату. Важливу роль в прийнятті цих рішень має ціла низка факторів:

1. значущість конкретних бізнес-процесів в формуванні кінцевих результатів, додаткової

вартості, ринкової капіталізації;

2. витрати, що пов'язані з переходом на використання електронного формату;

3. результативність такого переходу, а саме можливість прийняття управлінських рішень на основі цифровізації бізнес-процесів.

Потужною інформаційною базою для аналізу бізнес-процесів є дані управлінського обліку і цей напрям в сучасних умовах переходу на цифрові технології є недостатньо дослідженим, відповідно - перспективним. Причинами цього є недостатня увага, що приділяється системі управлінського обліку, особливо на середніх і невеликих підприємствах.

Негативна ситуація у формуванні фінансових результатів підприємств України за останні роки (збитковість, неефективність системи оподаткування, про що свідчить суттєве збільшення чистого збитку в порівнянні з фінансовим результатом до оподаткування), актуалізує необхідність організації і проведення аналітичної роботи, в першу чергу на первинній ланці – підприємствах на основі сучасних цифрових технологій використовуючи дані управлінського обліку.

Одним з напрямків підвищення ефективності поточних операцій може бути організація управлінського аналізу, планування й внутрішнього аудиту на основі наскрізної інтеграції даних управлінського обліку. На достатньо обмеженому об'ємі інформації, шляхом проведення багатофакторного аналізу, досягається визначення ступеня впливу факторів на фінансовий результат, витрат на 1 грн. продукції, факторний аналіз рентабельності та інше. Крім аналітичної складової це можливість оперативного планування, бюджетування грошових потоків, посилення внутрішнього аудиту шляхом контролю за відхиленнями та інше.

Враховуючи, що найбільший вплив на формування загального фінансового результату (до оподаткування) на виробничих підприємствах займає операційний фінансовий результат, необхідний аналіз чинників, що викликали його зміну. З огляду на досить великий асортимент продукції, робіт, послуг на підприємстві такий аналіз доцільно вести в розрізі асортиментних груп, видів діяльності. З іншого боку, інфляційний характер вітчизняної

економіки призводить до постійної зміни цін, тому такий аналіз доцільніше обмежувати місячною звітністю. При проведенні факторного аналізу валового і операційного фінансового результату за рік виникають складності у визначенні середньорічної ціни в розрізі видів продукції, робіт, послуг.

Первинний масив інформації для проведення наскрізного аналізу фінансових результатів, витрат на 1 грн. продукції, рентабельності в умовах диджиталізації обліково-аналітичних процесів передбачає наявність даних управлінського обліку: фізичного обсягу продукції (q), ціни (p) та собівартості (z) в розрізі окремих видів продукції, робіт, послуг (i). На етапі факторного аналізу фінансових результатів у формалізованому вигляді доцільно виокремити 4 фактори, попередньо визначивши характер впливу на результативний показник (табл. 1).

де q_i – фізичний обсяг i -го виду продукції;

p_i – ціна i -го виду продукції;

z_i – собівартість i -го виду продукції;

n – кількість найменувань видів продукції;

Jq – індекс фізичного обсягу продукції.

У конкурентній ринковій економіці, за інших рівних умов, перевага віддається продукції з більш низькою ціною при однаковій якості. Прагнення до одержання прибутку зумовлює постійний пошук резервів зниження собівартості, що може бути досягнуто тільки на основі систематичного аналізу факторів, які впливають на формування цього показника. В аналітичній практиці широко використовується показник витрат на 1 грн. продукції, який визначається як відношення собівартості продукції ($\sum_{i=1}^n z_i \times q_i$) до її вартості

$$(\sum_{i=1}^n p_i \times q_i).$$

Перевагою цього показника є, перш за все, його порівнянність, що дає можливість аналізувати витрати підприємств за різні періоди не тільки в межах однієї галузі, а й різних галузей. Зовнішній користувач може його розрахувати на основі даних звіту про фінансові результати стосовно обсягу реалізованої продукції, визначаючи при цьому основні причини зміни фінансового результату.

Таблиця 1. Формалізація факторного аналізу фінансових результатів (3, с. 108)

Фактор впливу	Формалізація представлення
зміни фізичного обсягу продукції	$\left(\sum_{i=1}^n p_{oi}q_{oi} - \sum_{i=1}^n z_{oi}q_{oi}\right)(J_q - 1)$
зміни собівартості продукції	$\sum_{i=1}^n z_{1i}q_{1i} - \sum_{i=1}^n z_{oi}q_{1i}$
зміни відпускних цін	$\sum_{i=1}^n (p_{1i} - p_{oi}) q_{1i}$
зміни структури продукції	$\left(\sum_{i=1}^n p_{1i}q_{1i} - \sum_{i=1}^n z_{1i}q_{1i}\right) - \left(\sum_{i=1}^n p_{oi}q_{1i} - \sum_{i=1}^n z_{oi}q_{1i}\right) - \left(\sum_{i=1}^n p_{oi}q_{oi} - \sum_{i=1}^n z_{oi}q_{oi}\right)(J_q - 1)$

Крім суто аналітичної практики, показник витрат на 1 грн. продукції використовується і у фінансовому плануванні, як один з варіантів аналітичного методу планування прибутку, який можна подати так:

$$P = Q * (1 - B_m) \quad (1)$$

де, Q – очікуваний обсяг продукції;

B_m – витрати на 1 грошову одиницю продукції;

P – прибуток.

Значення показника витрат на 1 грн. продукції є найважливішим індикатором ефективності бізнесу. Критично допустиме значення цього показника становить <1 (табл. 2).

Таблиця 2. Критичне значення показника витрати на 1 грн. продукції при проведенні багатфакторного аналізу

Значення показника витрати на 1 грн. продукції	Інтерпретація результату
< 1	Прибуток (валовий, операційний) є в розрахунку на 1 грн. продукції.
$= 1$	Фінансовий результат відсутній, тобто $= 0$
> 1	Збиток (валовий, операційний) є в розрахунку на 1 грн. продукції.

Зрозуміло, що тільки значення $B_m < 1$ буде відповідати базовим концепціям МСФЗ: концепції безперервності, концепції збереження капіталу і є свого роду передумовою життєдіяльності бізнесу. Це ствердження має силу тільки при системному характері значення цього коефіцієнту. Виходячи із значущості показника витрат на 1 грошову одиницю продукції у фінансовому плануванні та аналізі бізнесу, важливу роль грає визначення ступеню впливу основних

факторів на його зміну (табл.3).

З позиції оцінки бізнесу та прийняття управлінських рішень, тенденція до зниження цього показника є своєрідним індикатором конкурентоспроможності продукції і підприємства в цілому. Конкурентне середовище обмежує можливості підвищення ціни (без урахування інфляції), тому одним з основних індикаторів успішного просування товарів на ринку є оптимальне співвідношення ціна/якість (price/quality).

Таблиця 3. Формалізація факторного аналізу витрат на 1 грн. продукції

Фактор впливу	Формалізація представлення
зміни собівартості продукції	$\frac{\sum_{i=1}^n z_{1i} q_{1i}}{\sum_{i=1}^n p_{oi} q_{1i}} - \frac{\sum_{i=1}^n z_{oi} q_{1i}}{\sum_{i=1}^n p_{oi} q_{1i}}$
зміни вартості продукції	$\frac{\sum_{i=1}^n z_{1i} q_{1i}}{\sum_{i=1}^n p_{1i} q_{1i}} - \frac{\sum_{i=1}^n z_{oi} q_{oi}}{\sum_{i=1}^n p_{oi} q_{oi}}$
зміни структури продукції	$\frac{\sum_{i=1}^n z_{oi} q_{1i}}{\sum_{i=1}^n p_{oi} q_{1i}} - \frac{\sum_{i=1}^n z_{oi} q_{oi}}{\sum_{i=1}^n p_{oi} q_{oi}}$

Первинний масив інформації управлінського обліку дає можливість подальшого факторного аналізу рентабельності продажу (ROS), з урахуванням факторів індивідуальної рентабельності та частки кожного виду продукції:

$$ROS = \sum_{i=1}^n r_i d_i \quad (2)$$

де r_i - рентабельність i -го виду продукції;
 d_i - частка i -го виду продукції в загальному обсязі продажу;
 n - кількість найменувань видів продукції;

Таблиця 4. Формалізація факторного аналізу рентабельності продукції

Фактор впливу	Формалізація представлення
зміни структури реалізованої продукції	$\sum_{i=1}^n (d_{1i} - d_{oi}) r_{oi}$
зміни індивідуальної рентабельності	$\sum_{i=1}^n (r_{1i} - r_{oi}) d_{1i}$

Рентабельність продукції (робіт, послуг) є базовою «цеглиною» у формуванні фінансового стану підприємства i , відповідно, впливає на ринкову капіталізацію. Взаємозв'язок з рентабельністю активів, власного капіталу, інвестованого капіталу в даному випадку реалізується через ділову активність, тобто через коефіцієнт оборотності, який ще можна інтерпретувати як ресурсовіддачу – спроможність активів генерувати майбутню економічну вигоду, що відповідає основному критерію їх визнання в системі бухгалтерського обліку.

Як відомо, облікові особливості розрахунку прибутку (метод нарахувань) призводять до відриву фінансового результату від руху грошей (касовий метод). Пріоритетним індикатором забезпечення безперервності діяльності в короткостроковому періоді є платоспроможність, а це в свою чергу підвищує значущість бюджетування руху грошових коштів. Коригування обсягів постачання сировини, матеріалів, готової продукції на умови розрахунків дає можливість в розрізі цієї

первинної інформації (за номенклатурою) перейти до грошових потоків. Отриманий прибуток буде підтвердженням грошима, коли ці два показники збалансовані. Аналітичним показником в даному випадку є коефіцієнт монетизації, як індикатор довіри до результатів ефективності бізнесу, що особливо важливо для всіх учасників ринкових відношень, особливо для фондового ринку в умовах цифровізації економіки, представлення фінансової звітності в форматі iXBRL (рис. 1).

Нажалі в діючих методиках фінансового та економічного аналізу, затверджених органами виконавчої влади, цей коефіцієнт не використовується. Введення коефіцієнта монетизації прибутку в діючу практику посилить об'єктивність результатів аналізу та обґрунтування управлінських рішень, орієнтованих на максимізацію ринкової вартості, прозорості формування ринкової капіталізації, що вкрай необхідно для стабільного розвитку фондового ринку України.

Визначення рекомендованого значення коефіцієнта монетизації слід розглядати в

короткостроковому та довгостроковому періодах. Теоретично і практично розбіжність між чистим грошовим потоком (касовий метод) чистий фінансовий результат (метод нарахувань) завжди є і особливо в короткостроковому періоді діапазон цього

буде максимальним. У довгостроковому періоді (10 років) ці відхилення повинні бути менш помітні: «Якщо при цьому виявиться значна розбіжність, тоді величину прибутку ... слід вважати недостовірною» [4, с. 276].

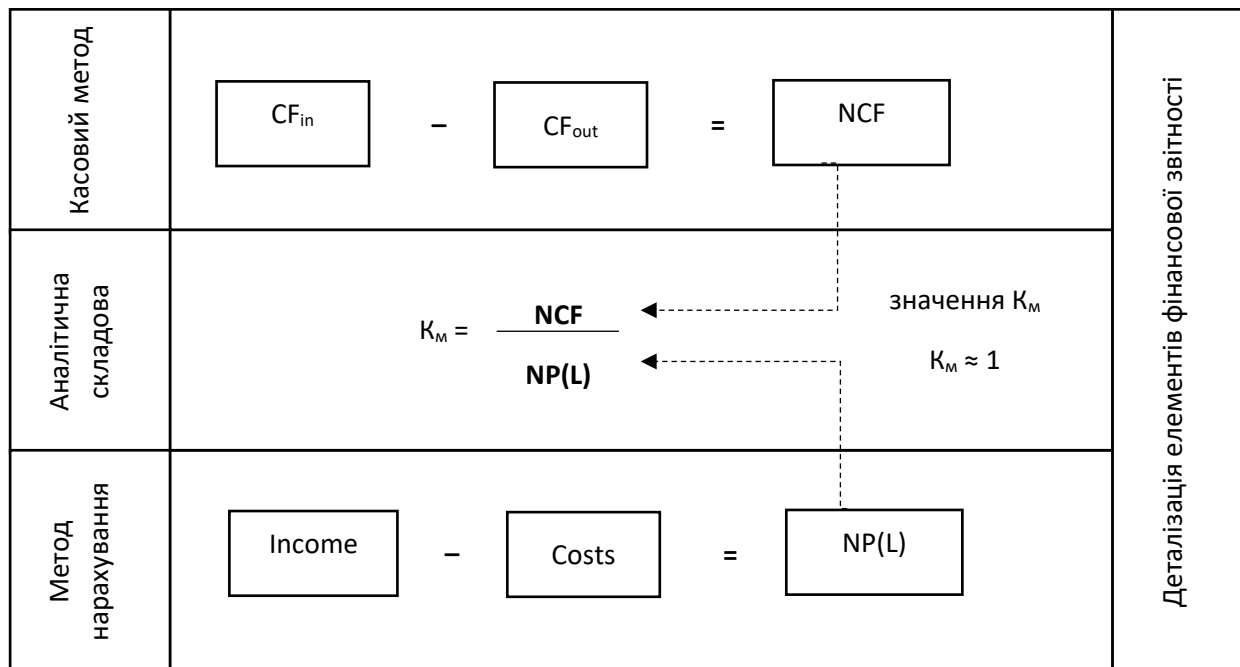


Рис. 1. Алгоритм формування та розрахунку коефіцієнта монетизації прибутку в форматі фінансової звітності iXBRL

де, CF_{in} - вхідний грошовий потік;
 CF_{out} - вихідний грошовий потік;
 NCF - чистий грошовий потік;
 K_m - коефіцієнт монетизації;
 $NP(L)$ - чистий прибуток (збиток).

Коефіцієнт монетизації у довгостроковому періоді (алгебраїчна сума чисельника та знаменника) його середня величина повинна наближатися до 1. Це буде означати, що прибуток збалансований з чистим грошовим потоком, тобто прибуток підтверджено грошовими коштами. При цьому прибуток слід розглядати не тільки як один з основних показників ефективності бізнесу, но і як найважливіше джерело власних коштів, капіталізація якого призводить до якісного збільшення власного капіталу, що цілком відповідає вимогам концепції збереження фінансового капіталу.

Висновки та перспективи подальших розробок

Таким чином, масив інформації управлінського обліку: фізичний обсяг, ціна і собівартість окремих видів продукції, робіт і послуг має багатоцільове використання:

I. В області аналітичних розрахунків:

1.1. Визначити ступінь впливу факторів (фізичного обсягу, собівартості, відпускних цін і структурних зрушень) на зміну фінансового результату;

1.2. Визначити ступінь впливу факторів (відпускних цін, собівартості і структурних зрушень) на зміну витрат на 1 грошову одиницю продукції;

1.3. Визначити ступінь впливу чинників (структурні зрушення і індивідуальна рентабельність) на зміну рентабельності продажу.

II. У сфері фінансового планування:

2.1. Визначити очікувану виручку, витрати, фінансовий результат від реалізації продукції, робіт і послуг (вартість випуску);

2.2. Бюджетування руху грошових коштів з подальшим розрахунком коефіцієнта монетизації, як показника довіри до ефективності бізнесу.

III. У сфері фінансового контролю (внутрішнього аудиту):

контроль за відхиленнями фактично отриманих показників у порівнянні з планованими (очікуваними): виручки, витрат і фінансових результатів.

IV. В області оподаткування прибутку:

з метою стимулювання збільшення фізичних обсягів продукції, зниження витратного характеру продукції, робіт, послуг (що є особливо актуальним для низькорентабельних та збиткових секторів економіки) - надання

пільг в частині отриманої від цього фактора прибуток. Доречно згадати, що у IV кварталі 1991 р. в системі оподаткування прибутку надавалася пільга з прибутку, отриманого внаслідок збільшення обсягу продукції.

V. В області кредитування:

методика факторного аналізу може знайти застосування при кредитуванні різних бізнес-проектів, пов'язаних з випуском і реалізацією продукції, робіт, послуг. Як відомо, безпосереднім джерелом погашення кредиту є грошовий потік, при цьому постійне перевищення надходжень порівняно з вибуттям грошових коштів завжди розглядається як гарантія кредитоспроможності підприємства.

Функціональні можливості аналітичного інструментарію суттєво розширюються в умовах диджиталізації бухгалтерського обліку, можливості проведення дослідження в умовах реального часу, відповідно і якість ґрунтованості можливих управлінських рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міністерство цифрової трансформації України. <https://thedigital.gov.ua/ministry>.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. №73. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
3. Іонін Є. Є., Овчинникова М. М. Фінансова аналітика сучасного бізнесу: монографія. Донецьк, 2012. 304 с.
4. Бенджамин Грэхем, Дэвид Додд. Анализ ценных бумаг. Киев, Диалектика, 2020. 880 с.
5. Калабухова С. В. Уніфікація аналітичних процедур в умовах стандартизації бухгалтерського обліку та аудиту: монографія. Київ: КНЕУ, 2019. 431 с.
6. Коляденко С. В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2016. № 6. С. 105–112.
7. Король С.Я., Клочко О.А. Цифрові технології в обліку й аудиті. *Держава та регіони*. 2020. №1 (112). С. 170–176.
8. Пелех, У. Обліково-аналітичне забезпечення реалізації стратегічних цілей діяльності підприємства в умовах цифрової економіки. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39.

REFERENCES

1. Ministerstvo cifrovoyi transformaciyi Ukrayiny. Retrieved from: <https://thedigital.gov.ua/ministry>. [in Ukrainian].
2. Natsional'ne polozhennya (standart) bukhhalters'koho obliku 1 «Zahal'ni vymohy do finansovoyi zvitnosti». (2013). Nakaz Ministerstva finansiv Ukrayiny vid 07.02.2013 r. #73. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. [in Ukrainian].
3. Ionin, Ye. Ye., and Ovchynnykova, M. M. (2012). *Finanova analityka suchasnoho biznesu*. Donetsk. [in Ukrainian].
4. Graham, B., and Dodd, D. (2020). *Analiz cennyh bumag*. Kiev, Dialektika. [in Russian].
5. Kalabukhova, S. V. (2019). *Unifikatsiya analitychnykh protsedur v umovakh standartyzatsiyi bukhhalters'koho obliku ta audytu*. Kyiv: KNEU. [in Ukrainian].

6. Koliadenko, S. V. (2016). Tsyfrova ekonomika: peredumovy ta etapy stanovlennia v Ukraini i u sviti. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky*, 6, 105–112. [in Ukrainian].
7. Korol, S., and Klochko, A. (2020). Cifrovi tehnologiyi v obliku j auditu. *Derzhava ta regioni*, 1 (112), 170–176. [in Ukrainian].
8. Pelekh, U. V. (2022). Oblikovo-analitichne zabezpechennya realizaciyi strategichnih cilej diyalnosti pidpriyemstva v umovah cifrovoyi ekonomiki. *Ekonomika ta suspilstvo*, 39. [in Ukrainian].

Yevhen Ionin, Dr.Sci. in Economics, Professor, Head of the Department of accounting, analysis and audit, Vasyl' Stus Donetsk National University, Ukraine

ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT OF BUSINESS PROCESSES IN THE CONDITIONS OF THE DIGITAL ECONOMY

Abstract

Introduction. Accounting as a powerful information system must take into account the requirements of modernity and, first of all, the rapid development of IT technologies, which significantly increases not only the efficiency of accounting work, but fundamentally expands the functional capabilities of accounting and analytical support for all participants in market relations. The digital economy involves the maximum automation of business processes, their analysis for the level of digitalization, which makes it possible to determine the real need of a business entity to configure specific processes for the use of an electronic format. The use of digital technologies makes it possible to conduct real-time analysis of business processes, data visualization and objectively justify possible management decisions of a current and strategic nature aimed at ensuring continuous and effective activity.

Purpose. Consists in researching the possibility of using management accounting data for multifactorial analysis of financial results, costs per UAH 1. production, profitability and justification of management decisions for operational planning, cash flow budgeting, internal audit by monitoring deviations based on digital technologies.

Method (methodology). To achieve the goal, general scientific, statistical methods and approaches, analytical procedures and tools were used, including horizontal and vertical analysis, multifactorial analysis based on end-to-end integration of management accounting data.

The results. The possibility of using a limited volume of management accounting data for a wide range of not only analytical research, but also financial planning (revenue, expenses, financial result), internal audit (control for deviations), crediting (cash flow movement), taxation (incentive increase in the physical volume of production). It is proposed to introduce into the current analytical practice the ratio of profit monetization as an indicator of "confidence" in profit, its balance with cash flows to ensure not only current solvency, but also prospective financial stability.

Keywords: multivariate analysis; Managerial Accounting; digital economy; profit monetization; financial result; business processes; money movement.

Cite as: Ionin, E. (2023). Accounting and analytical support of business processes in the conditions of the digital economy. *Economic analysis*, 33 (1), 172-179. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.01.172>